

Matti Vuorikoski

Juoksuhaudoista uussuomettumiseen

Suomi-Venäjä-Seura 70 vuotta Pirkanmaalla

Matti Vuorikoski

**Juoksuhaudoista
uussuomettumiseen**

**Suomi-Venäjä-Seura 70 vuotta
Pirkanmaalla**

© Matti Vuorikoski 2015

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: Bod – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-318-885-3

Hyvä toveri Väinö Tanner

Huoli Suomen kansan kohtalosta saa minut vielä kerran kääntymään puoleesi tällä kirjeellä. Se on toistaiseksi yksityinen, mutta tarkoitukseni on tehdä se julkiseksi. Teen tämän poistaakseni pienimmänkin sellaisen mahdollisuuden, että Sinua ja ystäviäsi onnettomassa politiikassasi ruokkisi harhaluulo, että maamme työväen valistunein osa, jonka mielialoja olen vuosien kuluessa ja edelleenkin parhaani mukaan koettanut seurata, sitä kannattaa. Teen sen vastuuntunnosta niitä tuhansia kohtaan, jotka te uhkaatte saattaa turmioon. Kirjoitan tätä kaukana rintaman takana, minun henkeni ei ole vaarassa. Kukaan ei voi väittää, että lähettäisin tätä omaa etuani tavoitellen, tai muuten kuin vapaasta tahdostani.

(Alku Mauri Ryömän kirjeestä Väinö Tannerille joulukuussa 1939.)

Sisällysluettelo

LUKIJALLE	9
YSTÄVYYSSEURAT	10
KIRJAN TAUSTASTA JA RAKENTEESTA	11
NAAPURUKSET	11
NEUVOSTOLIITON YSTÄVYYSSEURAT ENNEN TOISTA MAAILMANSOTAA	12
<i>Suomalaisia yrityksiä</i>	13
<i>Sivistyneistö asialla</i>	14
SUOMEN—NEUVOSTOLIITON RAUHAN JA YSTÄVYYDEN SEURA	15
<i>Seuran perustaminen ja toiminta</i>	17
<i>Seuran nimityksistä</i>	28
<i>SNS:n johto ja jäsenet</i>	29
<i>“Pinonpolttajat”</i>	37
<i>Iskuryhmät</i>	40
<i>Vastavoimia ja kilpailijoita</i>	41
<i>SNS ja työläisrintamamiehet</i>	42
<i>Tukea Neuvostoliitosta</i>	44
SNS TAMPEREELLA JA MESSUKYLÄSSÄ	44
SNS MESSUKYLÄSSÄ	50
SNS NOKIALLA	53
SNS JA SKP JATKOSODAN AIKANA	56
SUOMI-NEUVOSTOLIITTO-SEURA	61
SN-SEURAN OSASTOJEN PERUSTAMINEN TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ	66
<i>Ylä-Pispalan-Tahmelan osasto</i>	67
<i>Suomi-Neuvostoliitto-Seuran Tampereen osasto</i>	68
SUOMI-NEUVOSTOLIITTO-SEURAN MESSUKYLÄN OSASTON PERUSTAMINEN	71
<i>Toiminta vakiintuu</i>	78
<i>Suomen Vapausradio</i>	81
<i>Suojeluskuntatalo</i>	82
SUURET KYSYMYKSET — SOTASYLLISET JA YYA-SOPIMUS	88
<i>Sotasyyllisyys</i>	88

<i>YYA-sopimus</i>	90
JAOSTOTOIMINTA	93
UUSIA OSASTOJA	96
MUUTA TOIMINTAA	98
<i>Messukylän Auto-Osuuskunta</i>	98
<i>Uudenkylän Työväentalo Oy</i>	101
SUHDE PUOLUEISIIN	102
<i>Suomen Kommunistinen Puolue</i>	102
<i>Suomen Sosialidemokraattinen puolue</i>	105
<i>Keskustapuolue (maalaisliitto)</i>	107
<i>Kansallinen kokoomus</i>	108
<i>Messukylän osasto ja puolueet</i>	110
<i>Elokuva</i>	118
<i>Juhlat ja valistustilaisuudet</i>	121
<i>Matkailu</i>	123
KULTTUURI	132
<i>Tampereen piirijärjestö kulttuurin välittäjänä</i>	133
<i>Sirkukset ja jääbaletti</i>	138
<i>Ystävyyspäivät ja kulttuuriviikot</i>	141
<i>Ystävyyskuntatoiminta</i>	143
TOIMINNALLISTA AALTOLIIKETTÄ	146
SUOMI-NEUVOSTOLIITTO-SEURAN TAMPEREEN PIIRIJÄRJESTÖ	149
<i>Tampereen piirijärjestö perustetaan</i>	151
<i>Vasemmistolaisuutta ja kaaderipolitiikkaa</i>	154
<i>Hallinnollisia sovelluksia</i>	157
<i>Sivistyneistötyö</i>	159
<i>Sivistyneistö- ja kerhotyö Tampereen piirijärjestössä</i>	160
<i>Fasismisyytöksiä ja fasisteja</i>	163
<i>Viro jaosto ja Baltian maiden itsenäistyminen</i>	165
<i>Muutosten aika</i>	166
<i>Humanitaarinen toiminta</i>	170
TAMPEREEN PIIRIJÄRJESTÖN ERITYISPIIRTEITÄ	171
SAARENSALMI	173

<i>Rakennukset</i>	176
<i>Saarensalmijaosto</i>	179
<i>Kesäkotitoiminta</i>	180
<i>Turistiryhmät</i>	181
<i>Muistoja Saarensalmesta</i>	183
PYYNIKKI-LAIVA	184
<i>Laivan kunnostaminen</i>	186
KANERVA-KUORO	187
LENIN-MUSEO	191
<i>Ongelmallinen talous</i>	196
<i>Puoluepuhdistus Lenin-museossa</i>	198
<i>Museo toiminnassa</i>	202
<i>Juhlatilaisuudet</i>	207
<i>Tutkimus- ja julkaisutoiminta</i>	209
LENIN-MUSEO KUVINA	213
<i>Henkilöhakemisto</i>	224
<i>Lähteet</i>	228
Arkistot	228
<i>Painetut lähteet</i>	229

Lukijalle

Suomi-Venäjä-Seuran Messukylän osaston täyttäessä 60 vuotta kirjoitin osaston historiikin nimellä ”60 + Suomi-Venäjä Seuran Messukylän osasto 60 vuotta”. Vuonna 1994 olin kirjoittanut myös Suomi-Neuvostoliitto-Seuran Tampereen piirijärjestön historiasta nimellä ”Moskovan junasta Brysselin porteille”. Teos oli tarkoitettu SN-Seuran Tampereen piirijärjestön historian ensimmäiseksi osaksi. Myöhemmin oli tarkoitus kirjoittaa laajempi historia piirijärjestöstä.

Piirijärjestöllä ei kuitenkaan ole ollut taloudellisia resursseja toisen osan kirjoittamiseen. SN-Seuralla ja sen seuraajalla Suomi-Venäjä-Seuralla on kuitenkin mittava historia Tampereella ja sen ympäristössä, joten se on historiansa ansainnut. Suomi-Venäjä-Seuran ja SVS:n Messukylän osaston täyttäessä 70 vuotta, on aika kirjoittaa uusi painos kummastakin teoksesta ja yhdistää ne. Tapa tarkastella sekä yksittäisen osaston että piiriorganisaation historiaa samassa teoksessa, on ehkä hieman poikkeuksellinen, mutta antaa samalla hyvän kokonaiskäsityksen sekä osaston että piirijärjestön toiminnasta.

Suomi-Venäjä-Seuran Messukylän osasto kuului perustettaessa Messukylään, joka vielä silloin oli itsenäinen kunta. Messukylä liitettiin Tampereeseen vuonna 1947, joten suurimman osan historiaansa se on ollut tamperelainen osasto.

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran edeltäjänä pidetään Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyysseuraa. Sen julkinen toiminta jäi varsin lyhyeksi, mutta järjestö näytteli merkittävää osaa vasemmistolaisen työväenliikkeen historiassa. Se toimi niin Tampereella kuin sen ympäryskunnissakin varsin vireästi, mutta siitä on tämän alueen osalta kirjoitettu hyvin vähän, joten on aika korjata sekin puute.

Kalkussa heinäkuussa 2015

Matti Vuorikoski